

ENKHUIZEN: DE WEDER- GEBORTE VAN DE BASILISCUS

*Het bestuur van de
Europese Slangenvereniging
en de redactie van Litteratura Serpentium*

Van de slang die men basiliscus noemde, meende men in vergleden tijden, dat haar blik dodelijk zou zijn voor de mens. Daarom deden Antieke en Middeleeuwse Walter Getreuers, als er ergens zo'n monster gedood moest worden, er goed aan zich vol te hangen met spiegels, of een glazen stolp over het hoofd te doen. Op die manier kaatste de dodelijke blik van dier terug en doodde het zichzelf met zijn eigen gif.

Het zag er even naar uit, dat er Middeleeuwse toestanden zouden ontstaan in Enkhuzen: er zou een uiterst giftige slang zijn ontsnapt, die al bij oogcontact

zou overgaan tot de aanval. Laat dit verhaal even een paar keer doorverteld worden en het is niet ondenkbaar dat er uiteindelijk een versie uitrolt waarin een mens ten dode is opgeschreven als hij alleen maar door een slang wordt aangekeken. En zo zouden alle slangen, van onschuldige thamnophissen tot vervaarlijke ratelslangen, in stoere verhalen begiftigd kunnen worden met basiliscus-eigenschappen.

Voor serieuze slangenhouders breken dan weer veelelende tijden aan. Zij moeten zich voor de zoveelste keer verdedigen tegenover misprijzende honden- en kattenliefhebbers, geduldig blijven uitleggen dat hun koningspython alleen maar gevaarlijk is voor ratten en muizen en beslist niet giftig is, om desondanks toch nog gebrandmerkt te worden als 'een malloot die slangen heeft'.

De levensgevaarlijke, middeleeuwse basiliscus. Koninklijke Bibliotheek Den Haag.

Op sensatie beluste artikelen. Foto: Atty Bening.

Het moge duidelijk zijn: de ontsnapping in Enkhuizen doet onze hobby geen goed. Niet alleen ondervinden buurtbewoners en de 'vriend van een slangenhouder' een hoop individuele ellende door deze gebeurtenis, ook het imago van de slangenhouderij in het algemeen is weer eens in een negatief daglicht geplaatst. Een vakkundig optreden van Walter Getreuer tijdens allerlei bijeenkomsten in Enkhuizen, kan nauwelijks opboksen tegen het geweld van de op sensatie beluste media.

Er is maar één manier om zoiets te voorkomen: zorg op de eerste plaats dat je weet wat voor dieren je in je terraria hebt zitten (niet iedereen weet dat: zie Van der Voort 1994; ook in het geval 'Enkhuizen' is nog steeds niet duidelijk of het een *Bothrops asper* of een *Bothrops atrox* betreft of een *Thamnophis sirtalis similis* - 'die is ook groen!'). Verder mogen ontsnappingen van gifslangen absoluut niet voorkomen. Van niet-giftige slangen feitelijk ook niet, maar als daar een exemplaar van ontsnapt, hoeft er tenminste geen groot alarm geslagen te worden. En dat slangen gemakkelijk kunnen ontsnappen, heeft iedere (begin-

nende) houder wel eens tot zijn schrik ondervonden (o.a. Van der Schilt 1982; Van der Voort 1991; Dimit 1997; Sie 1999; Van der Voort 1999; Dekker).

Slangenhouders moeten serieus met hun hobby omgaan. Dat moet, omdat de dieren waar ze van houden en waardoor ze zo gefascineerd worden, dat verdienen. Het is nu eenmaal zo, dat het aantal vooroordelen dat nog steeds over slangen bestaat immens groot is. Eén ontsnapping zoals in Enkhuizen, één beet van een gifslang die de kranten haalt, en het is als in een processie waarin je één stap vooruit en drie achteruit maakt.

En iedereen die onverhoopt aan gifslangen wil beginnen, kan weten waar hij aan begint. Al in de eerste jaargangen van *Litteratura Serpantium* heeft Walter Getreuer geschreven over het verantwoord houden van gifslangen (Getreuer 1982 en 1985). Ook Coote heeft geschreven over de uitrusting die in elke (gif)slangenkamer aanwezig zou moeten zijn (Coote 1984). O.a. Johan Mavromichalis heeft een veilig systeem ontworpen voor het houden van gifslangen (Mavromichalis 1994) en onlangs nog hebben John en Marion Bakker een serie over verschillende *Bitis*-soorten laten verschijnen, waarin ook zinvolle tips staan voor de omgang met gifslangen. Momenteel loopt een drieluik van Allen Hunter in *Litteratura Serpantium*, dat misschien wat belerend van toon is, maar waar behartenswaardige zaken in staan. Wie nu nog niet weet hoe hij gifslangen zou moeten houden, die wil het niet weten.

Het bestuur van de *Europese Slangenvereniging* en de redactie van *Litteratura Serpantium* doen een dringend beroep op alle leden, om met de grootste zorgvuldigheid hun liefhebberij uit te oefenen. Zij benadrukken dat het belangrijk is om van elkaar te weten wat voor dieren eenieder heeft. Dat maakt determinatie van een onverhoopt ontsnapt en gevaarlijk

Thamnophis sirtalis sirtalis.

Bothrops artox.

exemplaar gemakkelijker en ook het opsporen van een eigenaar wordt dan geen Interpol-zaak. Dat het goed is als de burens weten dat je slangen houdt en dat het (in de meeste gevallen) onschuldige dieren betreft, is door het geval-Enkhuizen weer eens bewezen. Wie open kaart speelt met zijn omgeving, draagt ertoe bij dat vooroordelen over slangen bestreden worden.

LITERATUUR

J. en M. Bakker, *Bitis nasicornus, de neushoornadder*. In: *LS* 19 (1999), 56-58.

J. en M. Bakker, *Bitis arietans, de pofadder*. In: *LS* 19 (1999), 88-90.

J. en M. Bakker, *Bitis gabonica, de Gabon pofadder*. In: *LS* 19 (1999),

J. Coote, *De slangenhoudersuitrusting*. In: *LS* 4 (1984), 157-167.

C. Dekker, *Ontsnapping van een Lampropeltis triangulum sinaloae*. Toekomstige publicatie in *LS*.

B. Dimit, *Reïncarnatie: de terugkeer van Tut*.

In: *LS* 17 (1997), 107-108.

W. Getreuer, *Gifslangen in het terrarium, wel of niet verantwoord?* In: *LS* 2 (1982), 262-271.

W. Getreuer, *Verantwoord omgaan met gifslangen*. In: *LS* 5 (1985), 233-246.

A. Hunter, *Gifslangen 1: de gouden regels*. In: *LS* 19 (1999),

A. Hunter, *Gifslangen 2: gereedschappen en hulpstukken*. Toekomstige publicatie in *LS*.

A., Hunter, *Gifslangen 3: het vervoer van gifslangen*. Toekomstige publicatie in *LS*.

J. van der Schilt, *Een Elaphe-wonder'*. In: *LS* 2 (1982), 110-111

N. Sie, *Verzorging van en kweek met de ringhalsslang*. In: *LS* 19 (1999), 79-84.

M. van der Voort, *Een opmerkelijke herpetologische ontsnapping*. In: *LS* 11 (1991), 128-131.

M. van der Voort, *Een gevaarlijke stierslang*. In: *LS* 14 (1994), 181-182.

M. van der Voort, *Een misplaatste klap*. In: *LS* 19 (1999), 68-69.

